

SANDRA IVANOVA

* *

Sarkstošā kļavā paslēpies rīts
caur lapotni pasauli vēro -
krītošās lapas virpuļo dejā
vēja vijolei skanot.
Kā notis birst lapas man matos,
es nebaidos viņu lietus.
Aiz sajūsmas es pat
caur pelēko miglu ietu.

* *

Zilos viršos
ceļību zirgi ganās
un caur rudenīgo miglu
ilgi ilgi maldās

* *

Iebirst ziedošos viršos
un klausīties kameņu dziesmā,
raudzīties zilajās debesīs
caur priežu galotnēm šalcošām.
Apturēt tikai uz mirkli
atvasaras burvību skaisto,
lai rudens miglu pelēko brienot,
vēl pietiek spēka dienām krēslainām.

VĀRDS

Vārds pie vārda
ripo kā pīlādžogas,
saveras un virknējas
teikuma krellēs.
Noklusētais vārds
paliek kaut kur –
Visumā,
starp debesīm un zemi.

Bet varbūt tas
kā puteklis sīks
ielien loga spraugā,
vai paslēpjas zem
rudeniģi zeltainas
kļavlapas,
un gaida mirkli, kad kāds
izrunās to...

* *

Man pāri
zilzvaigžņots
vakara palags.
Liegā vēsmā plīv'
atmiņu sveces,
un sirdī maiga
nakts ērģeļu
mūzika skan.

* *

Šoruden pīlādžu lietus vēl ilgi līs
sirdī un dvēselē manā.
Skatiens vēl ilgi kā apmaldījies
dāliju krāšņuma jūrā slīks.
Šķiet, izjūtu robežām nebūs gala.
Tavs skatiens ar manu saistīsies
saulstaru pavedieniem,
un domas kā raibs tauriņš
pretim zilajām debesīm skries.
Kā samtaina kamene tavā tuvumā
vēlēšos kavēties.
Un liksies, ka mūsu mīlestībai
atvasaras nekad nebūs gana...

**

Kā balta putna lidojums
dvēselē ienāk pavasar's,
ar sniegpulksteņu klusiem zvaniem
un vizbuļu smaidiem skajiem.

Un negribas nemaz
vairs mājās nīkt,
bet gan kā apdullušai
pavasara mušai laukā sīkt.

**

Uz brīdi
domās uzkāp debesīs –
uz brīdi aizmirstot
par maldiem un par viltu.
No augšas raugoties,
tev liksies viss tik sīks
un iznīcīgs.

**

Atnācis atmiņu vakars
un salējis glāzēs
rūgto vērmeļu vīnu,
izdalījis pa saujai
neizsapņoto sapņu karameles,
aizdedzis sudraba ilgu sveces.

Un mēs abi kopā,
dūmojot sapņu pīpi,
pielūdzam Dievu
un steidzīgo Laika veci.

**

Man rokās kā dārglieta īsta
mirdzēja rasas pērlīte sīka-
tā krita no jasmīnu krūma
un diena vairs nešķīta drūma.
Es brīnumu ilgāk
vēlējos pasaudzēt,
bet nebij' man spēkos
ilgāk to aizturēt.

* *

Manas baltās cerību buras
piepūta ticības vējš,
un mīlestība palīdzēja
piestāt pie pareizā krasta
ar rozā sapņu karogu mastā.

* *

Sidraba lāsēm rit laiks
kā smiltis caur pirkstiem
tas nemanot izslīd,
un aizklīst pa rudeņa vējiem,
caur nedēļām, mēnešiem, gadiem.
Līdz gadalaikiem.

Sidraba lāsēm rit laiks.
Tas negribot nodara sāpes
un laimes asaras piešķir.
Katru dienu, pa vienai,
laiks ievert skanošās krellēs...
Bet sirds gadalaiki -
tie dienas neskaita...

* *

Jau atkal rudens klāt.
Kļava kā līgava stāv
ceļmalā nosarkusi,
bērza zaļajos matos
rudens, draiskulis,
iemetis zelta monētu sauju,
ābeles zarā sēž vārna
un knābā ābolu lielu.
Tā jūtas tik varena,
bet manā sirds stūrītī
atkal jau krājas mīlestība
priekš pelēki pelēkām
rudens dienām,
kuras būs kā radītas,
mans mīļais, gan tev,
gan man.

* *

Paklusēsim abi uz brīdi,
neteiksim vairs neko,
lai tumsa mūs
ar saviem zvaigžņu palagiem
aņņem un aplaimo,
un rītausma
caur rozā sapni
mūs uzrunā,
ieklausoties rudens
zeltainās vijoles
stīgu mūzikā.

NĀTRENĪTE

Reiz dzīvoja kāda večiņa, kuru ļaudis bija iesaukuši par Nātreni. Tas tāpēc, ka viņa vienmēr bija nepamierināta ar dzīvi. Večiņai vienmēr šķita, ka viņa ir gudrāka un labāka par citiem. Viņa neprata priecāties par citu laimi un panākumiem, bieži bija īgna un kašķīga.

Kad kaimiņiene Rītiņa viņai teica:

- Paskaties, cik skaista diena! Kā viss zied un plaukst! Cik skaists pavasaris! - Nātrene vien īgni norūca:

- Ak, ko nu! Kas tur par skaistumu? Dubļi vien. Vakarā jau atkal līnās. Kur te kāds skaistums?

Bet Rītiņa zināja, ka dienas mēdz būt skaistas arī tad, kad tās ir lietainas vai pelēkas. Tāpēc viņa priecājās par katru dienu.

Paņēmusi savu puķaino lietussargu, Rītiņa bieži gāja pastaigāties pa pilsētu un priecājās par ziedošajām narcisēm un tulpēm piemājas dobēs. Atnākusi mājās, viņa iekurināja krāsni un mitrās zeķes nolika žāvēties uz mūrīša.

Gandrīz katru vakaru Rītiņa apsēdās ērtā atpūtas krēslā pie krāsns. Tur sēžot, viņa adīja un tamborēja zeķītes, cimdiņus un cepurītes mazbērniem. Reizēm viņa nodarbojās ar smalkākiem darbiem un izšuva skaistas galdsedziņas.

Pirms gulētiešanas Rītiņa mēdza aizdedzināt svečīti un klusībā lūgt Dievu par saviem mīļajiem. Viņas sirds priecājās par visu labo un skaisto, un tumšie vakari viņai nebūt nelikās nepatīkami. Viņa nejuta skaudību savā sirdī un nedomāja sliktas domas par citiem. Rītiņa allaž bija smaidoša un darbīga, un allaž ar siltām vakariņām un lielu mīlestību gaidīja mājās pārnākam savu vecīti. Viņš strādāja sezonas darbos par dārznieku kādā tālākā dārzniecībā – aprūpēja simtiem jauno ābelīšu un plūmīšu. Pavasaros tās uzpotēja un izgriezta slimos zarus, vasarās sargāja no kaitēkļiem un rudenos sekoja ražas novākšanai.

Brīvdienās pie viņiem bieži ciemojās bērni un mazbērni, kuriem ļoti patika pieglausties Rītiņai, apsēsties viņai klēpī, ritināt kamolus un klausīties pasakas. Un kur nu vēl nogaršot gardos ābolus un plūmes!

Tikai pie Nātrenes reti kāds iegriezās, jo - kuram gan patīk kašķīga vecāmāte, kura mūžīgi ar kaut ko ir nemierā, kura kritizē viņu apģērbu, frizūras un uzvedību? Katrs, kas pie viņas iegriezās, noteikti saņēma savu kritikas devu, un prom aizgāja nomākts un sadrūmis.

Tāpēc Nātrene dzīvoja viena. Līdz kādu dienu uz ielas satika savu jaunības dienu draugu Dadzīti. Izrādījās, arī Dadzītis jau kādu laiku savā lauku mājīnā dzīvo viens.

Dadzītis bija muzikants, un – kurš muzikants gan ir īgns? Viņš katru vakaru spēlēja akordeonu un dziedāja skaistas dziesmas. Vien – kurš gan tās klausīsies? Varbūt varētu sarunāt ar Nātreni? Divatā dzīvošana vieglāka un jautrāka.

Tā nu pēc ilgām sarunām Nātrene pārdeva savu dzīvokli un pārcēlās dzīvot pie Dadzīša. Kā viņiem abiem tur sākumā gāja, neviens īsti nezina stāstīt, bet tad notika brīnumi.

Nātreni vairs nevarēja pazīt!

No īgnās un kašķīgās večiņas vairs nebija ne miņas. Tik vien bija palicis, kā reiz pielipusī iesauka. Klausoties Dadzīša akordeona spēlē viņa smaidīja kā saulīte. Reizēm pat pavilka līdzī kādu meldiņu.

Pie mājas večiņa bija iesējusi kliņģerītes, kuras nu pie loga smaidīja kā saulītes līdz vēlam rudenim. Mājā smaržoja pēc svaigiem pīrādziņiem un dažādiem gardumiem. Vairs nebija neviena, kurš atcerētos no večiņas dzirdējis kādu skarbu vārdu.

Stāstot par viņu, kāds ar smaidu minēja vārdu „Nātrenīte”, un nu šī iesauka viegli aizstāja iepriekšējo. Līdz ar „Nātreni” bija zudusi īgnā cietsirde, un atradusies mīlīgā „Nātrenīte”.

Vēl vienīgi pie viņas bijušā malkas šķūnīša auga paprāvs nātru puduris, it kā atgādinot par reiz kašķīgo Nātrenes dabu.

MEŽAMĀTE UN STĀRĶIS

Pašā meža vidū, paslēpusies egļu jaunaudzē, atradās kāda maza būdiņa. Tās jumts bija klāts ar egļu zariem, sienas smaržoja pēc sveķiem, bet grīdas klāja samtaini sūnu paklāji. Šajā būdiņā dzīvoja Mežamāte.

Visbiežāk viņa ģērbās zaļā lapu mētelī un galvā lika no papardēm darinātu platmali. Viņai ejot, sūnzaļie mati plīvoja pār muguru un gandrīz skāra papēžus. Kājās tai bija no bērzu mizas darināti zābaki, bet pār roku pārlikta viegla tāšu vācelīte. Viņa pārraudzīja mežu un rūpējās, lai tur vienmēr būtu kārtība. Ar Mežamāti draudzējās daudzi zvēri – zaķēni, vāverēni, stirnas, eži – un labprāt piedalījās kopīgās meža pastaigās. Ja kādam no tiem bija vajadzīga palīdzība, viņi droši griezās pie Mežamātes.

Visai bieži Mežamāti pastaigās pavadīja arī putni, laiku pa laikam nosēžoties viņai uz pleciem un veltot pa kādai skanīgai dziesmai. Tāpēc Mežamātei gandrīz vienmēr bija labs noskaņojums.

Reizēm gan viņu sāpināja cilvēku radītā nekārtība – izpostītie skudru pūžņi un alas, ar saknēm izraustītie ogulāji, izcirstie koki, kā arī netīrība, ko viņi atstāja aiz sevis. Daudzi meža zvēri viņai žēlojās par pamestajām tukšajām konservu bundžām, uz kurām viņiem reizēm gadījies savainot ķepiņas.

Kādu dienu mežmalas dīķī meldros nolaidās stārķis. Te viņš jutās daudz drošāk, nekā piepilsētas pļavās, kur klaigājošu puišļu bars bija apmētājis viņu ar akmeņiem.

Palidot stārķis vairs nespēja, vien skumji raudzīties debesīs, un staigāt, slimo spārnu skumji velkot sev līdzī. Dienā viņš slēpās meldros, vien pievakarē uzdrīkstējās iznākt dīķa malā, lai noķertu kādu vardi vai spāri. Stārķim patika lūkoties ūdenī – tur, atspulgā, debesis šķita tik tuvu.

Meldros slēpjoties, stārķis nodzīvoja visu vasaru un pat nepamanīja, kā iestājies rudens.

Kādu dienu, kad saule nesildīja tikpat kā nemaz, ūdens ezerā šķita ļoti auksts. Stārķim ļoti gribējās sasildīties, bet viņš tik vien spēja, ka nostāties uz vienas kājas un ar slimo spārnu piesegt un sasildīt otru.

Vēlāk jau zāli pārklāja balta sarma un ezers it kā sastinga. Lai arī stārķis stāvēja te uz vienas, te otras kājas, sasildīties viņš vairs nespēja. Tādu viņu atrada Mežamāte.

Ietinusi stārķi savā lapu mētelī, viņa to aiznesa uz būdiņu. Tur Mežamāte stārķi silti sasedza un padzirdīja ar karstu zāļu tēju. Pavardā kurējās bērza malka, bet katliņā vārījās garda baraviku zupa.

Lai stārķis ātrāk atveseļotos, Mežamāte ezerā ķēra karūsiņas. Tās viņam ļoti garšoja. Pateicībā par Mežamātes labo sirdi, stārķis viņai palīdzēja kaltēt sēnes un ogas, gatavot zāļu tējas, plucināt sūnas un darināt segas, vākt sēklas un diedzēt stādus.

Tā nemanot ziema bija pagājusi un iestājies pavasaris.

Lai arī stārķis jutās stiprs un vesels, palidot gan viņš vairs nespēja – spārns joprojām bija un palika stīvs.

Lai stārķis neskumtu, Mežamāte viņam arvien prata izdomāt kādu vieglu darbiņu. Palūkot, vai ezerā ledus izkusis, vai lazdām spurdzes raisās, vai meža norā zaķēni laksta...Tā kā Mežamātei darba bija pilnas rokas, stārķis priecājās, ka var tai palīdzēt. Garās kājas lieti noderēja meža pastaigām.

Kādu dienu Mežamāte paņēma ziemā savākto sēkliņu vāceli un aicināja stārķi nākt palīgā sēt mežu jaunaudzēs. Stārķis uzreiz gatavs gājējs.

Nu Mežamāte izraka mazas bedrītes, bet stārķis ar savu garo knābi tajās ielika sēkliņas. Zaķēnu un vāverēnu pulciņš draiskodamies aizrausa izraktās bedrītes.

Drīz vien parādījās jauno kociņu asniņi. Stārķim ļoti patika tos ik dienas aplūkot un raudzīties, lai kāds tos nenograuž.

Citu dienu viņš pārstaigāja ogotāju un sēnotāju iemītās takas, lai savāktu visu

zemē nomesto un aizmirsto. Tas bija atbildīgs un svarīgs darbs. Mežamāte tagad stārķi dēvēja par meža sargu, un priecājās, ka viņai radies labs palīgs.

Daudzas dienas gan bija tādas, kad stārķis, neviens netraucēts, varēja laiskoties ezermalā – iebrist ūdenī, vērot peldam zivis un noķert pa kādai vardei. Tad varēja arī lūkoties ūdenī – tur debesis izskatījās tik tuvu...